

Stanovy

živnostenského spoločenstva
pre okres trenčiansky v Trenčíne.

Za zachovanie tohoto dobového dokumentu vďačíme
pánovi Jánovi Pavlovi Gáfovi,
(*1938 - †4.12.2014)
členovi Klubu starých Trenčanov,
môjmu už nežijúcemu priateľovi
a podporovateľovi histórie.

Digitalizácia:

Ing. Vojtech Brabenec

WWW.TRENCAN.6f.sk

A.D.2021

Tlačené v Novej knižtlačiarňi v Turčianskom Sv. Martine.
1925.

Pán

prijatý bol dňa

za povinného
dobrovoľného člena **Okresného živnostenského**

spoločenstva pre okres trenčiansky v Trenčíne.

Číslo strany katastru

Odbor

V Trenčíne, dňa

.....
starosta.

.....
tajomník.

Stanovy

**Okresného živnostenského spoločenstva
pre okres trenčiansky v Trenčíne.**

§ 1.

Ciele spoločenstva.

(¹) Podľa §-u 160. zákona zo dňa 10. októbra 1924 č. 259 Sb. z. a n. (živnostenského zákona pre územie Slovenska a Podkarpatskej Rusi) cieľom spoločenstva je pestovať pospolitého ducha, udržiavať, zveľadovať česť stavu, tiež podporovať humanitné, hospodárske a vzdelávacie záujmy svojich členov a príslušníkov.

(²) Humanitné záujmy podporovať možno najmä zakladaním nemocenských a podporných pokladníc alebo podporných fondov pre členov a príslušníkov, ako i tým, že spoločenstvo uvoľní sa prostredkovať pre členov poisťovanie u niektorej poisťovne; podporovať hospodárske záujmy možno zavádzaním spoločnej strojnej výroby a zlepšením výrobných spôsobov, sriaďovaním skladov surovín, tržníc, vzorkových skladov, úverných ústavov, potlačovaním a odstraňovaním obchodných zariadení, ktoré rušia statočnú súťaž medzi členmi spoločenstva; vzdelávacie záujmy však napomáhať možno sriaďovaním a podporovaním živnostenských učilišť (odborných a učňovských škôl, učebných dielní a pod.), usporiadaním odborných učebných kurzov pre členov a príslušníkov, výstaviiek učňovských prác atď.

(³) Najmä však náleží na spoločenstvo:

a) aby v riadnej patrnosti malo členov a príslušníkov spoločenstva, aby pečovalo o zachovanie sporiadaných pomerov medzi majiteľmi živností a ich pomocníkmi, najmä čo do pracovného sväzku, ďalej aby

Digitizácia: Ing. V. Brabenec, Trenčín, A.D.2021

zariadovalo a vydržiavalo spoločenské útulky a prostredkovalo prácu;

b) aby pečovalo o sporiadané učňovské pomery tým, že vydá, nakoľko živnostenský zákon neobsahuje zvláštnych ustanovení, predpisy, ktoré sa musia predložiť úradu na schválenie, a to:

o podmienkach, pri akých kto môže mať učňa a koľko ich môže byť pomerne ku počtu pomocníkov v živnosti;

o odbornom a nábožensko-mravnom vzdelaní učňov;

o učebnej dobe, o učňovských a tovarišských zkúškach;

o dozore spoločenstva na to, aby tieto ustanovenia boli zachovávané;

c) aby potvrdzovalo učebné vysvedčenia a vydávalo výučné listy;

d) aby dozeralo na živnostenské učilištia a učebné kurzy, ktoré sriadilo a vydržíuje, a na výstavky učňovských prác, ktoré usporiada a podporuje atď.;

e) aby sriadilo rozhodčí výbor (§§ 208. a 209. živn. zák.) na vybavovanie sporov medzi členmi spoločenstva a ich pomocníkmi, vzniklých z pracovného, učebného a mzdového pomeru;

ďalej aby podporovalo rozhodčie zariadenie na vybavovanie sporov medzi členmi spoločenstva; k tomuto cieľu môže sa s inými spoločenstvami sdružiť;

f) aby sa usnášalo o odstránení obyčajov, zvykov a novôt, ktoré sú na prekážke statočnej súťaži medzi členmi spoločenstva;

g) aby každý rok podávalo zprávy o všetkých udalostiach v spoločenstve, ktoré sú podstatné pre zostavenie živnostenskej štatistiky.

(¹) Okrem pravidelných zpráv, predpísaných podľa lit. g), spoločenstvo je povinné, keď sa o to žiada, úradom, sväzu spoločenstiev a Obchodnej a živnostenskej komore v Bratislave podávať zprávy a dobrozdania o pomeroch, týkajúcich sa spoločenstevného cieľa a môže v týchto veciach tiež z vlastného podnetu u týchto verejných orgánov žiadať podporovanie týchto svojich cieľov.

§ 2.

Meno, rozsah a sídlo spoločenstva.

(¹) Spoločenstvo, pre ktoré platia tieto stanovy, má názov: „Okresné živnostenské spoločenstvo pre okres trenciansky v Trenčíne“ a zahrňuje v sebe ako členov (§ 3. stanov) osoby, ktoré v tomto politickom okrese akékoľvek živnosti samostatne alebo ako nájomníci vykonávajú; ako príslušníkov potom (§ 8. stanov) ich pomocníkov a učňov.

(²) Sídlo spoločenstva je v Trenčíne.

§ 3.

O členoch spoločenstva.

(¹) Kto v obvode spoločenstva vykonáva samostatne alebo ako nájomca akúkoľvek živnosť, stane sa, akonáhle živnosť započne, členom spoločenstva a je povinný plniť záväzky s tým spojené.

(²) Príslušný živnostenský úrad podá spoločenstvu oznámenie o stave živností, ktoré k spoločenstvu náležia, ako aj o každej zmene v ich stave nastavšej.

(³) Osoby, vykonávajúce v obvode spoločenstevnom niektorú zo živností, v §-e 2. stanov uvedených, po továrnicky, môžu ku spoločenstvu pristúpiť ako dobrovoľní členovia, jestli k tomu spoločenstvo svolilo.

(⁴) Dobrovoľní členovia majú práve také práva a povinnosti, ako ostatní členovia spoločenstva; ale pomocníkov u nich zamestnaných treba pokladať za príslušníkov spoločenstva.

§ 4.

O právach členov.

Členovia majú všetky práva, ktoré podľa živnostenského zákona a podľa týchto stanov členom spoločenstva náležia, menovite práva volebného a práva účastenstva pri spoločenstevných ústavoch obecně prospěšných.

§ 5.

O povinnostiach členov.

(¹) Člen spoločenstva je povinný spolupôsobiť podľa toho, čo stanovy predpisujú, na dosiahnutie

ciela spoločenstva, zachovávať platne usnesenia snromaždenia spoločenstevného ako i predstavenstva spoločenstevného a vyhovieť tomu, čo nariadi predstavenstvo a starosta spoločenstva.

(2) Povinnosťou jeho je, aby do osem dní po tom, keď nastala niektorá z nasledujúcich okolností, starostovi spoločenstva naisto oznámil, že živnosť začal alebo že sa živnosti vzdal, aby ohlásil jeho stanovisko, ako i každú zmenu, taktiež aby oznámil, kedykoľvek prijal alebo prepustil niektorého zo svojich živnostenských pracovníkov (učňov), pripojac zároveň udanie jeho mena, veku, potom mena domovskej obce, pričom niet rozdielu v tom, či patričných pomocných pracovníkov zamestnáva v dielni alebo mimo dielne.

(3) Jestli živnosť bola prenajatá alebo ak má sa vykonávať námestníkom, nech je starostovi spoločenstva v tej istej lehote urobené oznámenie a v tomto oznámení označené meno námestníka alebo nájomníka.

(4) Keď živnosť vykonáva verejná obchodná spoločnosť, nech sú mená spoločníkov, vedením poverených, tiež oznámené starostovi spoločenstva.

(5) Kto nevyhovie tejto ohlasovanej povinnosti, toho v každom jednotlivom prípade stihne poriadkový trest (§ 25. stanov).

§ 6.

O zániku členstva.

(1) Členstvo u spoločenstva zanikne, keď sa člen živnosti, ktorou členstvo vzniklo, úplne vzdá a živnostenský list, prípadne koncesnú listinu bezpodmienečne vráti.

(2) To isté platí i v prípade odňatia živnostenského práva úradom.

§ 7.

O práve hlasovacím a voliteľnosti.

(1) Právo hlasovať majú a voliteľní sú v spoločenstve všetci jeho členovia.

(2) Z hlasovacieho práva a z voliteľnosti sú vylúčení:

a) živnostníci, ktorí a dokiaľ pre odsúdenie trestným súdom vylúčení sú z voliteľnosti do obecného zastupiteľstva;

b) živnostníci, na majetok ktorých bol uvalený konkurz, pokiaľ trvá konkurzné pokračovanie;

c) živnostníci, ktorým bola živnosť odňatá, pokiaľ trvá termín, uložený pre odňatie;

d) živnostníci, ktorí sú pod opatrovníctvom pre duševnú slabosť alebo márnotratictvom;

e) členovia, ktorí sú dlžní spoločenstevné členské príspevky, dokiaľ nezaplatia, ak usnieslo sa o tom spoločenstevné shromaždenie (lit. v) stanov).

(3) Aby kto mohol byť zvolený za rozhodčieho, je treba, aby mu bolo úplne 24 rokov.

§ 8.

O príslušníkoch spoločenstva.

Pomocní pracovníci (§ 101. lit. a) až d) živn. zákona) členov spoločenstva sú príslušníkmi spoločenstva a sú podrobení predpisom spoločenstevným.

§ 9.

O výkazoch a evidencií pomocných pracovníkov.

(1) Pomocní pracovníci majú byť opatrení preukazmi: legitímáciou, vystavenou zamestnávateľom a potvrdenou predstavenstvom alebo dôverníkom spoločenstva.

(2) Povinnosťou zamestnávateľa je žiadať od zamestnanca, aby mu predložil na prezretie preukazy, potrebné pre zistenie osobných udaní.

(3) V každom živnostenskom podniku zamestnávateľ povinný je viesť soznam o všetkých robotníkoch na spôsob knihy, do ktorého treba zapísať meno a priezvisko každého jednotlivého robotníka, jeho vek, domovskú obec, spôsob zamestnania, deň vstúpenia a vystúpenia z pracovného pomeru a príslušnosť k nemocenskej pokladnici. Tento soznam musí zamestnávateľ oprávneným úradným osobám na ich žiadosť predložiť (§ 127. živnost. zákona).

(4) Keď sa služobný pomer skončil, zamestnávateľ je povinný zamestnancovi na jeho žiadosť vydať písomné vysvedčenie o trvaní a spôsobe služieb. Jestli zamestnanec počas trvania služobného pomeru žiada vydanie vysvedčenia, má sa mu vydať na jeho trovy. Zápis a poznámky vo vysvedčení, ktoré by zamestnancovi obťažovali dosiahnutie nového miesta, nie sú prípustné.

(5) Vysvedčenia zamestnanca, ktoré sú v úschove u zamestnávateľa, majú byť zamestnancovi na jeho

žiadosť kedykoľvek vydané. (§ 24. zákona zo dňa 13. júla 1922 č. 244. Sb. z. a nar.)

§ 10.

O prijímaní učňov.

(1) Učnia nech sa prijímajú na základe zvláštnej smluvy, ktorá sa má do štyroch týždňov od počiatku učebného pomeru písomne ujednať. Jeden rovnopis (kopia) smluvy hneď, ako bola uzavretá, predstavenstvu spoločenstva má byť predložený a v zápisnej knihe na to určenej zaznamenaný.

(2) Učebná smluva je prostá kolkov a poplatkov.

(3) Smluva táto musí obsahovať:

a) meno zamestnávateľa, živnosť, ktorú vykonáva a miesto, kde sa zdržuje;

b) meno a priezvisko, vek a bydlisko učňa;

c) ak ide o učňa maloletého, meno, zamestnanie a bydlisko jeho rodičov, jeho poručníka alebo iného zákonného zástupcu;

d) dátum smluvy a ako dlho smluvený pomer trvať má;

e) ustanovenie, že — bez újmy ostatných zákonných záväzkov, ktoré majú oba kontrahenti — majiteľ živnosti sa zaväzuje vyučovať alebo uspôsobilým na to námestníkom dať vyučovať učňa zručnostiam živnosti, ktorým sa má učeň vyučiť, a že učeň má byť pridržiavaný k pilnému zamestnávaniu sa v tejto živnosti;

f) prijímacie podmienky ohľadom učebného, alebo prípadnej mzdy, stravovania, bytu, šatenia, doby, ako dlho má učenie trvať, ohľadom zkušobnej taxy a ohľadom spoločenstevného poplatku za prípoved a za vyučenie.

(4) Majitelia živností, ktorí, prijímajúc učňov, nedržia sa týchto predpisov, dopustia sa priestupku proti živnostenskému zákonu.

(5) Výbor spoločenstva určuje mená a sídla tých dôverníkov, ktorí môžu prípovedať a prepúšťať učňov i v obciach okresu mimo sídla spoločenstva.

§ 11.

Kto môže mať učňa.

(1) Učňa môžu mať iba takí majitelia živností, ktorí sami alebo ich námestníci majú potrebné od-

borné vedomosti, aby mohli vyhovieť predpisom §-u 140. živn. zákona o živnostenskom vzdelaní učňov a ktorí podľa zariadenia a prevodzovacieho spôsobu svojej živnosti sú naozaj v stave to vykonať.

(2) Majitelia živností, ktorí boli odsúdení pre zločin vôbec alebo pre prečin, spáchaný zo ziskuchtivosti, alebo proti verejnej mravnosti čeliaci, alebo pre takéto priestupok, nesmú učňov ani prijímať, ani prijatých ďalej podržať. Výnimku tvorí ustanovenie odst. 7. §. 135 ž. z.

(3) Ďalej ustanovuje sa najmä ešte:

a) Doba učenia pri akejkoľvek živnosti činí 2—4 roky. Dobu učebnú v jednotlivých rozličných prípadoch určí výbor v dohode so zamestnávateľom. V každom prípade však treba ju určiť v medziach zákonom prípustných hraníc číslou určitou, hoci nerovnakou pre učňov rozličných živností zastúpených v spoločenstve, prípadne i pre učňov tejže živnosti podľa ich predbežného vzdelania.

Poplatok za prípoved (§ 15. odst. 8. stanov), ktorý učeň zaplatiť má, je: 20 Kčs, poplatok za vyučenie (prepustenie) 30 Kčs. Učnia, ktorí sami alebo ich rodičia sú nemajetní, od zaplata spomenutých poplatkov môžu byť osvobodení, keď žiadajú o to ich zákonní zástupcovia, dokážuc nemajetnosť.

Zamestnávateľ (majster) ručí za správne zaplataenie poplatkov učňovských spoločenstvu.

b) Po prijatí učňa môže sa dohovoríť istý čas na zkušku, v ktorom čase každej z oboch strán voľno je odstúpiť.

Zkušobný čas nesmie trvať vyše troch mesiacov a počíta sa do učebného času.

Ak pri prijatí učňa nebol ujednaný dlhší čas na zkušku, môže učebný pomer za prvé štyri týždne od počiatku učebnej doby byť zrušený jednostranným ústupom každej z oboch strán.

c) Zamestnávateľ nech pečuje o živnostenské vzdelanie učňa a nech mu neodníma potrebného na to času a príležitosti zamestnáváním v službách inakších. (§ 112. živnost. zákona.)

Jemu, poľažne jeho námestníkovi prísluší dozerať na mravy a na chovanie maloletého učňa v dielni a mimo nej; má ho pridržiavať k pracovitosti a dobrým mravom; má tiež zdržať sa každého zlého na-

kladania s učňom, chrániť ho proti zlému nakladaniu so strany ostatných robotníkov a domácich ľudí a pečovať o to, aby učňovi neboly ukladané práce, ako doprava tiarch atď., takým spôsobom a cez taký čas, že by neboly primerané jeho fyzickým silám.

Zamestnávateľ učňov alebo jeho námestník je ďalej povinný, aby učňom, ktorí ešte nedokončili s prospechom učňovskú školu alebo iné vyučovanie aspoň rovnocenné, dopriaval až do úplného dosiahnutia vyučovacieho cieľa potrebného času k návšteve ústavov, spomenutých v §-e 139. odst. 3. živn. zák., aby ich k návšteve týchto škôl pridržiaval a prihlasovaním a odhlasovaním učňov správe školskej umožňoval dohľad na pravidelnú návštevu školy.

Keď maloletý učeň ochorie alebo keď ujde, tiež v iných dôležitých prípadoch zamestnávateľ má o tom hneď podať zprávu rodičom, poručníkom alebo iným jeho príbuzným ako i spoločenstvu.

Jestli zamestnávateľ zapríčiní svojou vinou, že v učňovej prípovedi alebo jeho vyučení nastal prieťah o viac ako 14 dní, dopustí sa priestupku živnostenského zákona.

d) Ak učebný pomer bol zrušený, zamestnávateľ nech vydá učňovi vysvedčenie o strávenom učebnom čase, o jeho chovaní sa cez tento čas a o nadobudnutom vzdelaní v živnosti.

Vysvedčenie učňovi vydané potvrdí starosta spoločenstva svojím podpisom a prítlačením spoločenstevnej pečati.

Ak učebný pomer pominie tým, že riadne je ukončený, predstavenstvo spoločenstva nech vydá výučný list, na zreteli majú učebné vysvedčenie, prepúšťacie vysvedčenie učňovskej školy, prípadne vysvedčenie o učňovskej zkúške, odbavenej s prospechom alebo neprospechom, ako i to, čo spoločenstvo zistilo podľa §-u 160, živnost. zákona.

(Pre živnosti remeselné okrem toho platí tento dodatok:)

Miesto výučného listu vydá sa list tovarišský, ale len vtedy, ak bola tovarišská zkúška vykonaná s prospechom. Pomocný pracovník, ktorý má len výučný list, nazýva sa pomocníkom.

Práve tak je zamestnávateľ (majster) viazaný,

aby o každom prípade, keď učebný sväzok sa zrušil, príslušné oznámenie najneskôr do ôsmich dní po tom pod následkami poriadkovej pokuty (§ 25. stanov) podal starostovi spoločenstva, aby opravená poťažne na zreteli držaná bola matrika učňov.

e) Učeň povinný je oproti zamestnávateľovi poslušnosťou, mlčanlivosťou, pilnosťou a slušným chovaním a musí sa podľa jeho rozkazu zamestnávať v živnosti.

Maloletý učeň podrobený je otcovskej kázni zamestnávateľa, ktorého ochrany a pečlivosti požíva.

f) Učnia, pokiaľ si ešte neodbavili s prospechom učňovskej školy alebo iného vyučovania aspoň rovnocenného, sú povinní až do úplného dosiahnutia vyučovacieho cieľa navštevovať pravidelne učňovské školy (alebo prípravné kurzy), ako aj odborné pokračovacie školy, tak, ako to príslušná učebná osnova predpisuje.

Učňom, ktorí vlastnou vinou nedosiahnu dostatočného prospechu z vyučovania alebo ktorí sú disciplinárne na čas vylúčení zo školského vyučovania, môže na základe oznámenia príslušného dozorčieho školského orgánu živnostenským úradom byť predĺžený pravidelný učebný čas, vymieraný stanovami alebo smluvou.

g) Na dosiahnutie hlavného cieľa pri výcviku učňov je učeň povinný, aby po odbudnutej dobe učenia u predstavenstva spoločenstevného podrobil sa vyučenskej zkúške.

Predmety tejto zkúšky určuje živn. úrad II. stoly na návrh spoločenstva.

Zkúška sa koná pred zvláštnou komisiou, dosadenou predstavenstvom spoločenstevným, a to v obdobiach predstavenstvom určených. Ku komisii nech je pribraný i zástupca pomocníkov.

Učnia živností remeselných povinní sú podrobiť sa ku koncu učebného času tovarišskej zkúške (§ 12. stanov), keď bude zavedená podľa §-u 151. odst. 2. živnost. zákona).

Ak učeň neobstojí pri zkúške vyučenskej (pri zkúške tovarišskej) stanovami predpísanej pred ukončením učebného času, môže na základe oznámenia spoločenstva živnostenský úrad čas učenia predĺžiť.

Učebný čas, predĺžený podľa predchodiacich ustanovení, nesmie však nikdy byť predĺžený na dlhší čas, ako na pol roka.

h) Členom, ktorí zpravidla nezamestnávajú pomocníkov, nie je dovolené súčasne mať viac ako 1 učňa. Rok pred vyučením toho môže však ešte jedného prijať.

Členovia pomocníkov nezamestnávajúci nesmú mať taký počet učňov, že by im nebolo možné dostať zákonnej povinnosti čo do živnostenského výcviku učňov. Počet učňov oproti počtu pomocníkov nech je upravený tak, aby vždy na 1. pomocníka pripadol 1 učeň.

ch) Ak učeň prislúcha k niektorému spoločenstvu a učebný pomer bol bez viny učňovej zrušený pred uplynutím učebnej doby, spoločenstvo má sa podľa možnosti postarať, aby učeň ďalej bol umiestnený u iného zamestnavateľa, náležajúceho k spoločenstvu.

i) Okrem toho je povinnosťou spoločenstva, aby v prípadoch, nastavších podľa §§. 142., 143., 144. a 145. živn. zák., ak nie je možno včas zaopatriť prejav zákonného zástupcu maloletého učňa, nahradilo tento prejav.

§ 12.

O tovarišskej zkúške.

(1) Zkúška tovarišská má preukázať, že učeň osvojil si vedomosti a zručnosti, ktorých ako tovariš v príslušnej živnosti potrebuje (§ 148. živn. zákona).

(2) Zkúška tovarišská koná sa pred zkúšobnou komisiou, ktorá sa skladá z predsedu a 2. prísediacich.

(3) Z prísediacich bude jeden menovaný z tovarišov aspoň štyri roky v živnosti nepretržite činných, ostatní však z majiteľov živností aspoň tri roky živnosť samostatne vykonávajúcich.*)

(4) Predsedu menuje úrad živnostenský po vypočutí spoločenstva na tri roky; prísediacich ustanovuje predstavenstvo spoločenstevné v každom prípade osobitne podľa soznamu mien, z ktorých jeden spoločenstevné shromaždenie, druhý však, týkajúci sa tovarišov, pomocnícke shromaždenie zakladá vždy na tri roky.

(5) Učeň alebo pomocník nech podá u predsta-

*) Výnimku tvorí ustanovenie odst. 5. §. 148. živn. zákona.

venstva spoločenstevného, prípadne (§ 150. živnost. zák.) u zkúšobnej komisii nekolkovanej žiadosť o pripustenie k tovarišskej zkúške a nech pripojí k nej učebné vysvedčenie, a jestli povinný bol navštevovať učňovskú školu (§ 139. odst. 3. ž. z.), vysvedčenie o školskej návšteve, alebo ak pracoval už ako pomocník, pracovné vysvedčenie.

(6) Zkúšobná komisia nech vydá o výsledku zkúšky bezplatné, kolka prosté vysvedčenie: ak bola zkúška vykonaná s úspechom, nech je toto vysvedčenie zapísané v tovarišskom liste.

(7) Ak zkúška nebola vykonaná s prospechom, zkúšobná komisia určí termín k opätovnej zkúške, pri učňoch so zreteľom na ustanovenia §-u 139., odst. 7. živn. zák.

(8) Pomocník má právo vykonať zkúšku dodatočne a opakovať ju vždy po uplynutí aspoň pol roka.

(9) S privolením spoločenstva môžu pred zkúšobnou komisiou spoločenstevnou zkúšku tovarišskú vykonať tiež učnia živností remeselných v §-e 148., odst. 6. živn. zák. spomenutí, ktorí sa učili v podniku tovarišskom alebo u zamestnavateľa, nenáležajúceho k nejakému spoločenstvu alebo v zamestnaní, podľa §-u 17. odstavca 1.—2. živn. zákona za rovné pokladanému zamestnaniu v podniku zo živnostenského zákona vyňatom.

(10) Postup pri zkúške, rozsah a druh zkúšobnej látky, ktorú učeň má prebrať, upravuje zvláštny zkúšobný poriadok, živn. úradom II. stolice vydaný.

(11) Učnia, ktorí sami alebo ktorých rodičia sú nemajetní, môžu od zaplatenia zkúšobnej taxy byť osvobodení podľa ustanovenia §-u 11. lit. a) stanov.

(12) Náklady zkúšky hradí spoločenstvo, ktorému tiež pripadajú zkúšobné taxy.

(13) Spoločenstvá, dohodnúc sa vzájomne, môžu tiež ustanoviť, že ich učnia majú konať zkúšku tovarišskú pred zkúšobnou komisiou, ktorá je pre príslušnú remeselnú živnosť sriadená u niektorého z týchto spoločenstiev.

(14) Predpisy tohoto §-u vstúpia do života po vydaní príslušného vládneho nariadenia podľa odst. 4. §. 15. živn. zákona.

§ 13.

(1) Členom, ktorí dopustia sa hrubého porušenia svojich povinností oproti svereným im učňom, alebo oproti ktorým svedčia skutky, ktoré ich po stránke mravnej činia nespôsobilými, aby mali učňov, môže živnostenský úrad, bez ohľadu na iný trest, ktorému prepadajú podľa živnostenského zákona alebo podľa platných trestných predpisov, odňať navždy alebo na neurčitý čas právo mať učňa.

(2) Najmä však právo mať učňa môže byť odňaté majstrovi (zamestnávateľovi učňov) navždy alebo na určitý čas, jestli ukáže sa z výsledku učňovskej skúšky, že majster (zamestnávateľ učňov) nesie vinu na nedostatočnom úspechu učňovom.

(3) Právo mať učňa bude odňaté po vypočutí spoločenstva, ku ktorému majster (zamestnávateľ učňov) náleží.

(4) Majiteľom živností, ktorí zamestnávajú učňov, živnostenský úrad na návrh príslušného spoločenstva alebo živnostenského inšpektora môže zakázať, aby zároveň mali mladistvých pomocníkov, ak sú zamestnávaním mladistvých pomocníkov obchádzané predpisy, dané ohľadom učňov.

(5) Predpisy o tom, kedy poradom trestným nastáva odňatie práva mať učňa, obsahuje § 229. živn. zákona. Podľa týchto predpisov majú byť potrestaní odňatím práva mať učňov buď navždy alebo na istý čas živnostníci, ktorí vzdor opätovným predchodzim trestom porušujú predpisy o prijímaní učňov, ktorí zavinia dlhší ako 14-denný prieťah v pripovedi alebo vyučenej svojich učňov, alebo ktorí svojím učňom nedopriavajú potrebného času k návšteve učilišť v §-e 11., lit. f) stanov spomenutých.

§ 14.

O sprostredkovaní práce.

(1) Spoločenstvo urobí vhodné zariadenia k sprostredkovaniu pracovných miest pre živnosti v ňom zastúpené.

(2) Zovrubnejšie predpisy o vedení sprostredkovania práce, ako i o sriadencoch, ktorým toto vedenie bude sverené, budú vydané zvláštnymi stanovami, o

ktorých sa usnáša spoločenstevné shromaždenie po dohodnutí so shromaždením pomocníckym. Stanovy budú predložené živnostenskému úradu II. stolicy na schválenie.

§ 15.

O príjmoch spoločenstevných.

(1) Peniaze pre potreby spoločenstevné, okrem príspevkov pre spoločenstevnú nemocenskú pokladnicu, rozvrhujú sa, pokiaľ nie sú hradené úrokom z majetku, na členov spoločenstva, a to podľa merítka nižšie určeného. O úhrnnej sume tejto prirážky ako aj o tom, akým percentom alebo ináč vyjadrenou výmerou má sa rozvrhnúť na jednotlivých členov spoločenstva, usnáša sa každoročne pre rok budúci spoločenstevné shromaždenie, ktoré schvaľuje rozpočet.

(2) Preto treba brať za merítko počet zamestnancov.*

(3) Ak spoločenstevné shromaždenie určilo sumu, ktorá sa má hradiť prirážkou, vyrubí ju predstavenstvo spoločenstevné podľa merítka vyššie uvedeného na jednotlivých členov a od nich ju vyberá.

(4) Člen do spoločenstva novo prístupujúci zaplatí poplatok prijímací (inkorporačný) v sume 20 Kč a už pri ohláske živnosti alebo žiadosti o koncesiu preukáže, že obnos složil. Ak nedostane živnostenského oprávnenia, spoločenstvo je povinné vrátiť mu zaplatený poplatok.

(5) Ak člen živnosť už začal, zápisné nikdy sa nevráti; zaplataenie jeho môže však na jednom a tom istom členovi spoločenstva žiadané byť iba raz.

(6) Osvobodení od opätného platenia poplatku prijímacieho sú tiež vdova a k dedictvu oprávnení descendentí členov spoločenstva, ak nebola vdova vlastnou vinou rozvedená, počas svojho vdovstva, poťažne až do plnoletosti descendentov, a to pokiaľ na

* Spoločenstvo môže tu určiť z príčin vhodnosti tiež iné merítko, na pr. počet robotníctva, ktoré ten-ktorý člen zamestnáva, rozsah podniku, najmä so zreteľom na počet prevádzkových miestností, súhrn mzdy vyplácanej robotníctvu, úhrn obnos príspevkov platených nemocenskej pokladnici za robotníctvo atď.

základe dekretu o koncesii alebo živnostenského listu, patriaceho umretému členovi, koncesovanú alebo remeselnú živnosť alebo živnosť obchodnú preukazom uspôsobivosti viazanú (§§ 14. a 53. odst. 3. a 4. živn. zák.), ďalej vykonávajú. Práve tak oslobodené sú tieto osoby (ak usnieslo sa o tom spoločenstevné shromaždenie podľa §-u 19. lit. u) stanov), ak ohlásia po smrti ponechanie prevodzovania svobodnej živnosti a ak podnik ten je pokračovaním podniku predošlého.

(7) Ďalej vyberá spoločenstvo poplatky za pripovedanie a za vyučenie (§ 11. stanov).

(8) Aké veľké majú byť tieto poplatky, ustanoví spoločenstevné shromaždenie, ale k tomu je treba schválenia živnostenského úradu II. stolice, ktorý môže poplatky snížiť, ak boly vyrubené príliš vysoko.

(9) Z inkorporačných poplatkov, vybraných do roka, smú byť najviac tri štvrtiny vynaložené na bežné výdavky spoločenstva, zvyšok však nech sa uloží na úrok. Výnos učňovských poplatkov jednou štvrtinou venovaný je na podporu učňovských škôl a aspoň jednou štvrtinou na ciele, ktoré prospievajú vzdelaniu učňov alebo ich záujmom.

(10) Spomenuté príjmy spoločenstiev vymáhajú sa politickými úradmi podľa pravidiel, platných pre vymáhanie priamych daní.

§ 16.

Správa spoločenstva.

Záležitosti spoločenstva obstarávajú:

- a) Spoločenstevné shromaždenie;
- b) predstavenstvo spoločenstva, ktoré sa skladá zo spoločenstevného výboru pod vedením starostu;
- c) starosta spoločenstva;
- d) dôvernici podľa §-u 28. stanov azda sriadení;
- e) odhory, sriadené pre rozličné živnosti.

§ 17.

Spoločenstevné shromaždenie.

(1) Spoločenstevné shromaždenie skladá sa zo všetkých členov, ktorí majú právo hlasovať.

(2) Títo vykonávajú svoje hlasovacie právo osobne; plnomocníci nie sú v spoločenstevnom shromaždení pripustení.

(3) Výboru pomocníckeho shromaždenia prislúcha, aby do spoločenstevného shromaždenia vyšielal stanovami určený počet 10 pomocníkov.

(4) Títo majú právo zúčastniť sa poradným hlasom pojednávaní o veciach, ktoré sa týkajú záujmov pomocníkov, tiež prednášať želania, vzťahujúce sa na tieto záujmy.

(5) Keď spoločenstvo dosahuje viac ako 500 členov, môže sa spoločenstevné shromaždenie väčšinou dvoch tretín hlasov všetkých prítomných členov usniesť, že naďalej má byť utvorené z delegátov, pokiaľ by nemalo vykonať voľby alebo usnášať sa o záležitostiach, spomenutých v §§. 164. a 183. živn. zák. (zavedenie núteného poisťovania, sriadenie podporných pokladnic, podnikov, hospodárskych a podporných fondov), ale radiť sa o iných veciach.

(6) Delegátov musí byť aspoň päť percentov členov spoločenstva a aspoň tri razy toľko, ako členov spoločenstevného predstavenstva.

Spoločenstevnému shromaždeniu je dané na vôľu, aby ustanovilo tiež vyššie číslice.

(7) Delegátov volí spoločenstevné shromaždenie nadpolovičnou väčšinou platne odovzdaných hlasov.

§ 18.

O svolávaní a rokovaacom poriadku spoločenstevného shromaždenia.

(1) Členov spoločenstva svoláva k spoločenstevnému shromaždeniu starosta spoločenstva, keby shromaždenie spoločenstevné nemohol svoláť starosta alebo jeho námestník, svolá ho živnostenský úrad písomným oznámením, v ktorom im spolu oznámi predmety rokovania.

(2) Spoločenstevné shromaždenie sa vydržiava aspoň raz do roka; musí byť svolané i vtedy, keď starosta spoločenstva alebo výbor uzná toho potrebu, alebo keď štvrtina členov o to žiada.

(3) Vo svolaní nech je uvedené, kde a kedy bude shromaždenie vydržiavané.

(4) O tom, že starosta spoločenstva svolal shromaždenie, upovedomiť treba aspoň tri dni vopred živnostenský úrad a komisára, sriadeného pre spoločenstvo (§ 212. živn. zák.), a nech sa im zároveň oznámi denný poriadok.

(5) Shromaždeniu spoločenstva po prvý raz, kým sa vykoná voľba starostu, ako i vtedy, keď živnostenský úrad svoláva spoločenstevné shromaždenie, predsedá a vedie ho vyslanec živnostenského úradu, neskôršie starosta spoločenstva alebo jeho námestník, ak starosta nemôže.

(6) Aby spoločenstevné shromaždenie mohlo sa usnášať, je treba prítomnosti najmenej 20% členov hlasovacie právo majúcich, delegátov ale najmenej 30%.

(7) Ak zvolané spoločenstevné shromaždenie nie je schopné usnášania, členovia naň sa dostavivší, keď čakacia hodina minula, sú oprávnení platne sa radiť a usnášať o predložennom dennom poriadku, jestli na usnesenie o zvláštnych záležitostiach nie je predpísaná zákonom prítomnosť istého počtu členov.

(8) Usnesenia dejú sa nadpolovičnou väčšinou hlasov.

§ 19.

Pôsobnosť spoločenstevného shromaždenia.

K pôsobnosti spoločenstevného shromaždenia patrí:

a) hájiť záujmy živnostníkov patriacich k spoločenstvu a rokovať o nich, nakoľko podporovanie týchto záujmov náleží k cieľom spoločenstva, a usnášať sa o týchto veciach;

b) voliť spoločenstevné predstavenstvo a členov rozhodčieho výboru, ako i výboru predpísaného k sprostredkovaniu práce v §-e 184. odst. 3. živn. zák. z majiteľov živností, ďalej voliť členov z majiteľov živností do predstavenstva, do výboru dozorčieho a do valného shromaždenia spoločenstevnej nemocenskej pokladnice, konečne voliť zástupcov spoločenstva do valného shromaždenia sväzu spoločenstevného;

c) skúmať a schvaľovať účetné závierky, týkajúce sa spoločenstevného hospodárstva a ročné rozpočty,

tiež určiť sumu, ktorá sohrať sa má rozvrhnutými príspevkami;

d) systemizovať platených pomocných sriadencov;

e) usnášať sa o sriadení a organických zmenách učilišť, pomenovaných v §-e 160., odst. 3. lit. d) živn. zákona;

f) usnášať sa o úprave učňovských záležitostí prikázaných spoločenstvám, najmä o učebnej dobe a učňovskej a tovarišskej zkúške;

g) usnášať sa v zásade o sriaďovaní spoločenstevných ústavov k učebným, pracovným, podporným a hospodárskym cieľom, taktiež o ich zmene a zrušení, ako i o pristúpení k takýmto už jestvujúcim inštitúciám;

h) usnášať sa o stanovách spoločenstva a ich zmenách;

ch) určiť v medziach zákona o 8-hod. pracovnom čase primerané predpisy o dobe a výške mzdy pracovníkov a o výpovednej lehote (§ 21. stanov);

i) usnášať sa o záležitostiach, spomenutých v §§. 164., 169., 171. a 181. živn. zák. (o zavedení núteného poisťovania členov, o sriadení pokladnice cieľom vykonania núteného poisťovania, o zostavení pokladničných stanov a zrušení núteného poisťovania), tiež určiť prepisy o príspevkoch z podporného fondu pokladnice pre núdzných členov, spomenutej v §§. 169. a 182. živn. zák.;

j) usnášať sa o pristúpení k pokladnici podľa §-u 169., alebo k sväzovej pokladnici (§ 219., odst. 2.), tiež o vystúpení z nich (§ 181. ž. z.);

k) usnášať sa o záležitostiach v §-e 183. živn. zák. spomenutých (o sriadení dobrovoľných nemocenských a podporných pokladníc a hospodárskych podnikov pre členov ako i podporných fondov, ďalej o hmotnej podpore týchto zariadení);

l) usnášať sa o sriadení a stanovách spoločenstevného sprostredkovania prác, alebo o jeho prenesení na niektorý sväz, alebo na verejný ústav sprostredkujúci prácu (§ 184. ž. z.);

m) usnášať sa o tom, či má u spoločenstiev majúcich vyše 500 členov, spoločenstevné shromaždenie sriaďiť sa z delegátov (§ 17. stanov);

n) usnášať sa o tom, či majú niektoré spoločenstevné výkony sverené byť dôvernými (§ 28. stanov);

o) usnášať sa o pristúpení k dobrovoľnému spoločenstevnému sväzu a o vystúpení z neho;

p) nakladať so spoločenstevným majetkom; tohto majetku, ako i jeho dôchodkov smie sa použiť len k spoločenstevným cieľom;

q) usnášať sa o oslobodení vdovy a k dedičstvu oprávnených descendentov majiteľa slobodnej živnosti od opätného platenia poplatku prijímacieho (§ 15. stanov);

r) usnášať sa o tom, či z práva hlasovacieho a z voliteľnosti pri spoločenstve majú byť vylúčení členovia, na ktorých viazu nedoplatky spoločenstevných prirážok (§ 7. stanov);

s) usnášať sa o sozname mien majiteľov živností, ktorí majú byť ustanovení za prisediacich zkušobnej komisie pri zkúške tovarišskej (§ 148. odst. 4. živn. zákona).

(2) Potrebné predlohy nech učini shromaždeniu spoločenstevné predstavenstvo, ktoré každého roku podať má tiež zpravu o svojej činnosti, prihliadajúc v nej najmä na učňovské záležitosti, prikázané spoločenstvu.

§ 20.

O pôsobnosti spoločenstevného shromaždenia oproti humanitným a hospodárskym spoločenstevným inštitúciám.

(1) Spoločenstevné shromaždenie môže sa usniesť o sriadení dobrovoľných nemocenských a podporných pokladníc a hospodárskych podnikov pre členov, ako i podporných fondov, spomenutých v §-c 160. odst. 2. živn. zák. väčšinou troch štvrtín všetkých prítomných členov, ale iba vtedy, ak bola vec v dennom poriadku tohoto shromaždenia presne uvedená a s denným poriadkom vopred riadne vyhlásená.

(2) O hmotnej podpore týchto sriadení z prostriedkov spoločenstva, ako aj o jeho obchodnom účastenstve pri hospodárskych podnikoch spoločenstevné shromaždenie môže sa usnášať, a to väčšinou uvedenou v odstavci 1., jedine vtedy, keď zistí sa protokolárne pri hlasovaní prítomnosť takého počtu členstva spoločenstva, ktorý zodpovedá pomeru dolu naznačenému. Tento pomer určuje sa pri počte členov:

až do jedného sta členov päťdesiat percentami, od jedného sta do päťsto členov štyridsať percentami, avšak aspoň päťdesiatimi členmi;

-od päťsto do tisíc členov tridsať percentami, avšak aspoň dvesto členmi, a

vyše tisíc členov dvadsať percentami, avšak aspoň tristo členmi.

(3) Čo do predchodzích ustanovení rozhoduje ten počet členov, aký spoločenstvo má toho dňa, kedy shromaždenie bolo zvolané.

(4) Ak k takémuto shromaždeniu spoločenstva nesíde sa počet členov uspôsobilý na usnášanie, nech sa do štyroch týždňov svolá nové shromaždenie s tým istým denným poriadkom, ktoré sa môže pri uvedených podmienkach, avšak iba vtedy platne usnášať, ak bude zaistená prítomnosť pomerného počtu členov spoločenstva, totiž pri spoločenstvách, majúcich najviac päťsto členov, tridsať percentov, a pri spoločenstvách s väčším počtom členov dvadsať percentov.

(5) Na tieto ustanovenia má sa v tomto novom svolaní výslovne poukázať.

(6) Usnesenie spoločenstva o veciach spomenutých v odst. 2. podrobené je schváleniu ministerstva priemyslu, obchodu a živností.

(7) Ani jeden člen alebo príslušník spoločenstva nemôže proti svojej vôli byť pridržiavaný k činnému účastenstvu na hospodárskych podnikoch, spomenutých v odstavci 1., iba ak by takéto závody boli sriadené alebo nariadené z verejných dôvodov.

(8) V odst. 1. spomenuté nemocenské a podporné pokladnice pre členov spoločenstiev, nakoľko spočívajú na základe dobrovoľnosti, nech sa sriaďujú podľa platných predpisov.

§ 21.

O ujednaníach ohľadom pracovného pomeru.

(1) Spoločenstevné shromaždenie vo shode s pomocníckym shromaždením môže v medziach zákonných predpisov ustanoviť, kedy sa počína a kedy končí denná pracovná doba pomocníkov a aké sú pracovné prestávky, kedy a aká mzda sa pomocníkom vypláca a aký je termín výpovedný (§ 19. lit. ch) stanov).

(2) Ustanovenie nech stane sa podľa jednotlivých odvetví, poľažne podľa odborových sekcií.

(3) Dohovor tento nech je schválený živn. úradom II. stolice a vyvesený v každej prevodzovni.

(4) Usnesenie nech stane sa ako vo spoločenstevnom shromaždení, tak i v pomocníckom shromaždení dvoj-tretinovou väčšinou hlasov. Tou istou väčšinou hlasov môže každé z oboch shromaždení vyhlásiť, že odstu-puje od týchto ustanovení, ak neboly ujednané na určitý čas. Usnesenie o tom nech sa oznámi živno-stenskému úradu II. stolice, aby ho vzal na vedomie.

(5) Ak majitelia živnosti do spoločenstva patriaci v tom smere neujednali so svojimi pomocníkmi smluvou alebo pracovným poriadkom nič odchýlného, spome-nuté ustanovenia majú pre strany platnosť právne záväznú a vylučujú potiaľ platnosť predpisov §-u 113. živn. zákona.

§ 22.

Podporné fondy.

(Ak usnieslo sa o tom spoločenstevné shromaž- denie podľa §-u 20., odst. 1. stanov.)

(1) Podporné fondy, spomenuté v §-e 160., odst. 2. živn. zák., tvoria časť spoločenstevného majetku a vyplývajú z príjmov spoločenstva, ako i zvláštnymi venovaniami. Do týchto fondov plynú tiež pokuty, uložené spoločenstevným členom na základe §-u 25., ako i §-u 37., odst. 6. stanov.

(2) Podporné fondy slúžia vôbec na zveľaďovanie humanitných cieľov, ktoré spoločenstvá sledujú.

(3) K pravidelným podporným dotáciam fondov so schválením živnostenského úradu môžu vyberať sa osobitné prirážky.

(4) Zo spomenutých fondov môžu menovite celkom alebo čiastočne vyplácané byť príspevky, ktoré núdzni členovia majú platiť do pokladníc, sriadených podľa §-u 169. ž. z., o čom v každom jednotlivom prípade rozhoduje predstavenstvo spoločenstva na základe predpisov usnesených shromaždením spoločenstva.

§ 23.

Predstavenstvo spoločenstva.

(1) Predstavenstvo spoločenstva skladá sa zo sta-

rostu spoločenstva, dvoch námestníkov a výboru spolo- čenstva, ktoré tvoria 42. členovia a 18. náhradníci.

(2) Starostu spoločenstva a jeho námestníka voli shromaždenie spoločenstva nadpolovičnou väčšinou hlasov. Ak nedosiahne sa tejto väčšiny, voličia ob- medziť sa majú pri užšej voľbe na tie dve osoby, ktoré dostaly pomerne najviac hlasov. Pri rovnosti hlasov viac než dvoch kandidátov rozhodne lós o tom, kto má byť do užšej voľby pojatý, alebo kto v nej má byť za zvoleného pokladaný.

(3) Zvoleného starostu spoločenstva a jeho ná- mestníkov treba oznámiť živnostenskému úradu I. stolice.

(4) Členov výboru a ich náhradníkov voli spolo- ločenstevné shromaždenie zo svojho stredu tým spô- sobom, aby sa primerane bral zreteľ na jednotlivé druhy živností.

Voľba ich nech sa koná podľa odst. 2.

(5) Každoročne vystúpi tretina výboru a náhrad- níkov a nahradí sa voľbou novou.

(6) Ti, ktorí majú vystúpiť, ustanovia sa v prvom a druhom roku lósom. Týchto možno znovu voliť.

(7) Voľbu môže živnostenský úrad za neplatnú vyhlásiť len vtedy, ak stala sa protizákonným spô- sobom alebo jestli zvoleného vylučuje zákon z voliteľ- nosti (§ 7. stanov); v tomto prípade nech sa ihneď nariadi nová voľba.

(8) O voľbe nech je spísaný protokol, predsedom ako i škrutátormi podpísaný a úradným komisárom revidovaný.

(9) Odmietnuť voľbu za člena predstavenstva spo- ločenstevného oprávnené sú osoby:

a) ktoré dokončili 60. rok veku svojho alebo ktorým bráni stála choroba, aby prevzaly úrad na nich vznesený;

b) ktoré preukážu, že ich pomery živnostenské nezbytné toho vyžadujú, aby s času na čas dlhšiu dobu bývaly mimo stáleho svojho bydliska;

c) ktoré už úrad člena predstavenstva zastávaly.

(10) Úrad členov spoločenstevného predstavenstva trvá 1 rok, po vypršaní ktorého môžu znovu byť zvolení.

(11) Pomocníkom môže na základe usnesenia predstavenstva spoločenstevného povolené byť zastúpenie vo výbore spoločenstevnom.

(12) Starosta spoločenstva nech povolá k poradám predstavenstva spoločenstevného, ktoré podľa potreby konať treba, všetkých členov predstavenstva.

(13) Aby usnesenie stalo sa platným, k tomu treba, aby porade prítomní boli starosta alebo jeho námestník a najmenej 12 členov výboru. Usnáša sa jednoduchou väčšinou hlasov. Pri rovnosti hlasov rozhodne hlas predsedajúceho. O výsledkoch porad nech je spísaný stručný protokol, ktorý predsedajúci podpíše.

(14) Úrad členov výboru je bezplatný, ale môže sa im dostať náhrady za nutné výdavky, učené v prospech spoločenstva, ako i za dlhšie premeškanie času.

§ 24.

O voľbách.

(1) Všetky voľby konajú sa hlasovacími lístkami. Oprávnení voličia nech odovzdajú hlasovacie lístky osobne v príslušnom volebnom shromaždení.

(2) Každý volič nech preukáže sa legitimáciou spoločenstva.

(3) Námietky proti vykonaným voľbám nech sú v 15-dennej lehote podané živnostenskému úradu prvej stolice, ktorý o nich rozhodne.

(4) Voľby podľa potreby môžu byť tiež vo viacerých volebných miestnostiach zároveň a oprávnení voličia nech sú k nim prikázaní podľa svojej miestnej príslušnosti alebo v abecednom poradí.

§ 25.

O pôsobnosti predstavenstva spoločenstevného.

(1) K pôsobnosti spoločenstevného predstavenstva patria všetky záležitosti, ktoré nie sú vyhradené spoločenstevnému shromaždeniu, alebo nie sú prikázané rozhodčiemu výboru alebo osobitným činovníkom pokladne pre členov spoločenstva (§ 172. živn. zák.).

(2) Predstavenstvo spoločenstva má obzvlášte dohliadať na spoločenstevné ústavy pre učebné, pracovné,

podporné a hospodárske ciele a pravidelne podávať spoločenstevnému shromaždeniu zprávy o ich pomeroch.

(3) Ďalej náleží predstavenstvu spoločenstevnému, aby spracovalo spoločenstevný majetok pod vedením starostu podľa usnesenia valného shromaždenia spoločenstevného, ďalej aby bdelo nad tým, aby členovia spoločenstva dbali zákonných a štatutárnych predpisov, týkajúcich sa učňov vôbec a chovania a výcviku učňov zvlášte, aby spoločenstevnému shromaždeniu každého roku podalo zprávu o svojej činnosti, hľadiac v nej najmä na učňovské záležitosti spoločenstvu prikázané (§ 19. stanov), aby vydávalo listy výučné (tovarišské) (§ 11. stanov), aby dávalo svolenie ku dobrovoľnému členstvu majiteľa podniku, prevádzovaného po továrnicku (§ 3. stanov), aby vysielalo 10 členov spoločenstva do pomocníckeho shromaždenia, ktorí tohoto shromaždenia môžu sa zúčastniť hlasom poradným (§ 202. živn. zák.), aby dôverníkom prikazovalo obvody (§ 28. stanov), aby rozhodovalo o požiadavkách, ktoré podľa §-u 22. stanov podávajú núdzni členovia na podporný fond azda sriadený, aby osvobodzovalo od platenia poplatkov za prípoje a za vyučenie (§ 11. lit. a) stanov), aby podávalo rekurzy, pokiaľ nie sú vyhradené shromaždeniu spoločenstva (§ 33. stanov), aby dosadzovalo a prepúšťalo pomocných sriadencov (§ 32. stanov), aby odbývalo spoločné porady s dôverníkmi (§ 28. stanov), aby podľa §. 203. odst. 1. živn. zák. dávalo svolenie ku svolaniu pomocníckeho shromaždenia.

(4) Predstavenstvu spoločenstva dáva sa moc, aby členom a príslušníkom spoločenstva, ktorí by spoločenské predpisy porušili, ukladalo primerané poriadkové tresty, ako sú pokarhania a peňazité pokuty do 20 Kč, a to v prípadoch: ak neoznámí člen spoločenstva za 8 dní starostovi spoločenstva, že živnosť svoju začal, ju prenajal alebo živnosti sa vzdal, že zmenil stanovisko (§ 21. stanov), že prijal alebo prepustil učňa a pomocníka (§ 11. stanov), ak nedodrži člen spoločenstva platných usnesení shromaždenia spoločenstevného alebo spoločenstva, hoci bol vyzvaný alebo napomenutý, ak nevyhovet tomu, čo

nariadil starosta spoločenstva v medziach svojej pôsobnosti, ak choval sa pri shromaždení spoločenstevnom alebo oproti predstavenstvu urážlive a pohoršlive, hoci bol volaný k poriadku a jestli nemá trestné stíhanie, ďalej ak nevyhovel predpisom o práve maľ učňa a pomocníkov, jestli nejde o priestupky, ktoré stíha živnostenský úrad, konečne bez toho, že by sa omluvil, odmietol člen spoločenstva voľbu alebo ak zdráhal sa sotrváť v úrade, ktorý bol prevzal.

(⁵) Pokárhanie môže sa dať buďto písomne alebo ústne.

(⁶) O všetkých udelených pokarhaniach a uložených peňažitých pokutách nech je vedený záznam.

(⁷) Uložené pokuty vymáhajú sa v prípade potreby podľa pravidiel, platných pre vymáhanie priamych daní.

§ 26.

O spoločných poradách predstavenstva spoločenstevného a výboru pomocníckeho.

Spoločenstevné predstavenstvo a pomocnícky výbor môžu na návrh jednej alebo druhej strany sísť sa k spoločným poradam o veciach zvlášte dôležitých, ktoré majú pre nich spoločný záujem (§ 201. živn. zákona).

§ 27.

O pôsobnosti starostu spoločenstva.

(¹) Starosta, alebo ak je zaneprázdnený, jeho námestník zastupuje spoločenstvo na vonok, vedie celú správu a dohliada na ňu a podpisuje všetky spisy.

(²) Starosta prijíma všetky úradné výnosy a iné dopisy, patriace spoločenstvu alebo jeho predstavenstvu a vybavuje všetky predmety, o ktorých nie je treba sa usnášať; svoláva spoločenstevné shromaždenie a predstavenstvo k poradam, porady tie riadi a im predsedá; ďalej pečuje o to, aby usnesenia spoločenstevného shromaždenia alebo predstavenstva byly vypravené a prevedené. Ak starosta myslí, že nemôže

prevziať zodpovednosť za niektoré usnesenie, učinené valným shromaždením spoločenstevným alebo predstavenstvom, zastaví jeho prevedenie a ihneď, poťažne vypočujúc prv o tom spoločenstevné shromaždenie, predloží to úradu na rozhodnutie.

(³) Starosta potvrdzuje pracovné vysvedčenia ohľadom všetkých príslušníkov spoločenstva, ďalej môže byť živnostenským úradom delegovaný, aby vypísal a previedol voľbu starostu pomocníckeho shromaždenia a jeho námestníka, jestli miesta týchto funkcionárov nie sú obsadené. Jeho disciplinárnej moci podriadení sú spoločenstevní sriadenci, za ktorých činnosť zodpovedá (§ 32. stanov), pokiaľ títo pokračujú podľa jeho vlastnoručného príkazu.

§ 28.

O dôverníkoch.

(Pre spoločenstvá s rozsiahlym obvodom. Ak usnieslo sa o tom spoločenstevné shromaždenie podľa §-u 19. lit. n) stanov.)

(¹) Aby prostredkovali styk spoločenstva s členmi a príslušníkmi, volia sa dôverníci.

(²) Tí obstarávať majú pre obvod im prikázaný tieto na nich prenesené práce:

1. evidenciu členov a príslušníkov spoločenstva;
2. pripovedanie učňov;
3. spolupôsobenie pri uzavieraní učebných smlúv;
4. potvrdzovanie pracovných vysvedčení.

(³) Dôverníci sú osobne zodpovední za svedomité vykonávanie prác im sverených.

(⁴) Spoločenstevné predstavenstvo a dôverníci vydržiavajú s času na čas spoločné schôdzky, v ktorých dôverníci podávajú zprávy o spoločenstevných záležitostiach, nakoľko sa vzťahujú na obvod im prikázaný.

(⁵) K voľbe dôverníkov a ich funkčnej dobe vzťahujú sa obdobné ustanovenia, ktoré platné sú pre spoločenstevné predstavenstvo (§ 23. stanov).

(6) Obvody prikazuje dôverníkom predstavenstvo spoločensťevné.

(7) Zvolení dôverníci nech sú oznámení živnostenskému úradu a spoločensťevno nech pečuje tiež o to, aby každé dosadenie dôverníkov bolo primerane vyhlásené.

§ 29.

Pokiaľ jednotlivé osoby, ku spoločensťevstvu neprináležajúce, môžu sa zúčastniť shromaždení spoločensťevných.

Okrem orgánov k tomu povolaných mocou úradnou (komisárov spoločensťevných, inštruktorov spoločensťevstiev atď.) môžu sa, nemajúc práva hlasovať, zúčastniť spoločensťevných shromaždení ako i porád predstavenstva spoločensťevného (i takých, ktoré má s výborom pomocníckym a s dôverníkmi) tiež jednotlivé osoby ku spoločensťevstvu nenáležajúce, ktoré v jednotlivých prípadoch pozve predstavenstvo, ak ich účasť je cieľuprimeraná.

§ 30.

Odbory pri spoločensťevstvách.

(1) Pre tie isté alebo príbuzné živnosti môže byť povolené tvorenie odborov vo spoločensťevstve.

(2) Povolenie ku sriadeniu odborov udeľuje živnostenský úrad II. stolice na písomnú žiadosť najmenej 30 členov spoločensťevstva, ktorí patria k živnosti alebo živnostiam navrhovaného odboru.

(3) Odborom prislúši, aby

a) vo veciach, ktoré týkajú sa spoločensťevstva, na vyzvanie spoločensťevného predstavenstva alebo z vlastnej iniciatívy podávaly dobrozdania a návrhy;

b) aby bránily záujmy živností, patriaciach do odboru, nakoľko bránenie týchto záujmov náleží spoločensťevstvu.

(4) Predstavenstvo spoločensťevstva je povinné, aby tam, kde vypočítané je živnostenskými úradmi a kde vec týka sa živností, pre ktoré je ustanovený odbor, vyžiadalo si od odboru vyjadrenie. Vyjadrenie to nech je zaslané ako príloha spoločensťevného vyjadrenia živnostenskému úradu.

(5) Záležitostí odboru obstarávajú:

- a) valné shromaždenie odboru,
- b) predsedníctvo odboru.

§ 31.

O rozhodčích orgánoch.

(1) Rozhodčia inštitúcia podľa §-u 160. lit. e) živn. zák. (veta druhá), ktorá nech je volená len z členov spoločensťevstva, má ten cieľ, aby rozhodovala vo sporoch, vzniknutých medzi členmi spoločensťevstva.

(2) Tento rozhodčí orgán skladá sa z rozhodčích, ktorých z členov spoločensťevstva po dvoch menujú obe sporné strany a z predsedu, ktorého volia rozhodčí z členov spoločensťevstva nadpolovičnou väčšinou hlasov. Ak nedosiahne sa nadpolovičnej väčšiny, vtedy menuje predsedu starosta spoločensťevný. Rozhodčí súd rozhoduje nadpolovičnou väčšinou hlasov.

(3) K vybavovaniu sporov medzi členmi spoločensťevstva a ich pomocníkmi vzniklých z pomeru pracovného, učebného a námezdného, sriaduje sa rozhodčí výbor podľa §§ 208. a 209. ž. z., ktorého složenie a pôsobnosť upravujú zvláštne stanovy, podliehajúce schváleniu ministra priemyslu, obchodu a živnosti.

§ 32.

O spoločensťevných pomocných sriadencoch.

(1) Pomocný personál, systematizovaný shromaždením spoločensťevstva, podriadený je disciplinárnej moci starostovej, ktorý zodpovedá za jeho činnosť.

(2) Predstavenstvo spoločensťevstva dosadzuje a prepúšťa pomocných sriadencov, na zreteli majúce ustanovenia alebo úmluvy, platné pre jednotlivé služobné pomery.

(3) Na vedenie kancelárskych prác a na vedenie pokladničných prác smú byť dosadené jedine osoby dôveryhodné s primeraným všeobecným vzdelaním a vecnou zkusenosťou.

§ 33.

Odvolačie právo spoločensťevstiev.

(1) Spoločensťevstvu prislúši odvolacie právo proti rozhodnutiam a opatreniam živnostenských úradov v týchto prípadoch:

a) ak bol vydaný živnostenský list na remeselnú živnosť, alebo ak bola daná koncesia na koncesovanú živnosť, jestli spoločenstvo podľa predpisov §§. 21. a 38. živn. zák. podalo včas dobrozdanie a rozhodnutie živnostenského úradu nestalo sa v smysle tohto dobrozdania;

b) ak bol daný dišpenz k nastúpeniu príbuznej remeselnej živnosti (§ 18., odst. 1. živn. zák.), koncesovanej živnosti (§ 38., odst. 2.), alebo obchodnej živnosti podľa §-u 14., poľahne podľa §-u 53., odst. 3. a 4. živn. zák., viazanej preukazom uspôsoblosti;

c) ak bolo odpustené predloženie tovarišského listu alebo učebného vysvedčenia a vysvedčenia o vykonanej tovarišskej zkuške (§ 18., odst. 2. živn. zák.);

d) ak bolo rozhodnuté, či sa má živnostenský podnik pokladať za továreňský alebo remeselný (§ 1., odst. 6. živn. zák.);

f) keď boly jednotlivé živnosti ohraničené podľa okresov (§ 58. ž. z.) a keď boly ustanovené najvyššie sadzby (§ 67. ž. z.);

g) keď jednotlivé kategorie živnosti boly upravené na základe §-u 70. odst. 2. ž. z. po stránke živnostensko-policajnej;

h) vo všetkých vnútorných spoločenstevných záležitostiach (VII. hlava živnostenského zákona), počítajúc medzi ne učňovské záležitosti, prikázané spoločenstvu;

ch) pri udeľovaní koncesie ku živnosti hostinskej a výčapníckej, ak spoločenstvo podalo včas svoje dobrozdanie podľa §-u 25. citovaného zákona a ak bola koncesia udelená proti jeho návrhu, jestli nejde len o ďalšie udelenie koncesie v smysle §-u 25. odst. 6. tohože zákona;

i) pri preložení živností hostinských a výčapníckych v §-e 23. lit. c), d) a e) citovaného zákona vytýčených do inej miestnosti v tejže osade, ak spoločenstvo včas podalo svoje dobrozdanie podľa §-u 27. tohože zákona a ak bolo povolenie dané proti jeho návrhu.

(²) Spoločenstvu prislúcha odvolacie právo na vyšší úrad.

(³) Odvolanie na živnostenský úrad II. stolice nech stane sa behom 15 dní a odvolanie na mini-

sterstvo priemyslu, obchodu a živností tiež behom 15 dní, počítajúc odo dňa, ktorý nasleduje po dni doručenia.

(⁴) Odvolania môžu byť podávané ústne, písomne alebo telegraficky.

(⁵) Deň, v ktorý odvolanie je dané na poštu alebo na telegrafický úrad, pokladá sa zároveň za deň, ktorého odvolanie bolo podané.

(⁶) Ak posledný deň termínu pripadne na nedeľu alebo sviatok podľa gregoriánskeho kalendára, končí sa termín až najbližším všedným dňom.

(⁷) Odvolanie nech je podané u toho úradu, ktorý rozhodol v prvej stolici a ktorý má rozhodnúť otázku, či odvolanie je neprípustné alebo či bolo podané pozde.

(⁸) Právo podať odvolanie prísluší predstavenstvu spoločenstva.

(⁹) S každým odvolaním treba predložiť i výťah z protokolu o schôdzke spoločenstevného výboru, poľahne shromaždenia spoločenstva, podpísaný starostom spoločenstva.

(¹⁰) Odvolanie včas podané nemá v prípadoch lit. ch) odkladný účinok.

§ 34.

O správe majetku spoločenstevného.

(¹) O všetkom majetku spoločenstevnom, movitom i nemovitom, nech je sriadený a starostom vždy v poriadku držaný inventár. Predstavenstvo spoločenstva, spravujúc majetok a príjmy spoločenstevné, nech dbá pritom na rozpočet, ktorý na ten-ktorý rok valné shromaždenie spoločenstva bolo schválilo.

(²) Zvláštneho schválenia spoločenstevného shromaždenia je však treba, jestli rozpočet musí byť prekročený, ako i na to, aby nemovitý majetok bol získaný, prenajatý alebo do zálohu daný; aby kapitály uložené boly na úrok alebo postúpené; aby požičky boly učinené, aby prevzaté boly iné záväzky a dávky, za ktoré ručíť má spoločenstvo; aby upustené bolo od práv buďto už nadobudnutých, alebo takých, ktoré len majú byť nadobudnuté; aby zahájené boly spory pri súde a aby uzavreté bolo smierenie.

(3) Schválenie toto poistí si starosta pri najbližšom budúcom spoločenstevnom shromaždení.

§ 35.

O hospodárení s peniazmi spoločenstevnými.

(1) Do pokladnice spoločenstevnej plynú:

- a) užitky majetku spoločenstva;
- b) zápisné členov novo pristúpivších;
- c) všetky uložené pokuty peňažné, ako pokuty poriadkové; ak je sriadený podporný fond, plynú pokuty poriadkové do tohoto (§ 22. stanov);
- d) prirážky každoročne ustáľuje podľa potreby shromaždenie spoločenstva;
- e) poplatky za prípoveď (za zkúšku tovarišskú) a za vyučenie učňov.

(2) Majetok spoločenstevný, ktorý niečo vynáša a nie je určený na hradenie výdavkov spoločenstvu náležajúcich, nech je uložený na sirotskú istotu. Cenné papiere nech sú uschované v spoločenstevnej pokladnici.

(3) Pokladnicu zamknutú má u seba starosta so spoluzávorou svojho námestníka. Knihy pokladničné zostanú v rukách starostu.

(4) Účty spoločenstevné nech sú uzavreté každý rok, t. j. za obdobie od 1. januára do konca decembra každého roku; uzavreté účty nech sú predložené na preskúmanie spoločenstevnému shromaždeniu, ktoré odbývané bude prvé po odbývanej závierke účtov.

§ 36.

Výročná zpráva a záverečné účty spoločenstva.

Živnostenskému úradu bude každého roku predložená zpráva o výročnom shromaždení a riadne vykonanej azda voľbe spoločenstevného predstavenstva, tiež záverečný účet o príjmoch a výdavkoch spoločenstva, ktorý musí byť podpísaný starostom a dvoma členmi výboru.

§ 37.

O dozore.

(1) Spoločenstvo, inštitúcie a ústavy pričlenené k nemu sú pod dozorom živnostenského úradu v Trenčíne.

(2) Živnostenský úrad, vypočujúc vždy obidve strany, rozhoduje o sťažnostiach proti usneseniam shromaždenia a predstavenstva ako i ostatných výborov, iba ak by zákonom bol predpísaný odchylný spôsob odporu.

(3) Odvolania proti usneseniam shromaždenia a predstavenstva nech sú podané behom 15 dní u živnostenského úradu prvej stolice.

(4) Živnostenský úrad sriadi osobitných komisárov k dozoru, aby pri spoločenstvách konalo sa podľa zákona a stanov. Z tej príčiny komisár povolaný byť má do každého zasadania spoločenstevného predstavenstva a do spoločenstevného shromaždenia. Na tieto zasadnutia môže sa kedykoľvek dostaviť a tým usneseniam, ktoré sa podľa zdania so stanovami alebo so zákonom srovnáť nedajú, môže odporovať. V prípade takéhoto odporovania nemôže sa usnesenie vykonať, spoločenstvo však môže svoje usnesenie spolu s odporom komisára k postupovaniu živnostenskému úradu predostrieť.

(5) Úrad ten má právo kedykoľvek nazrieť do kníh, účtov, soznamov a iných zápisov spoločenstva a revidovať jeho pokladnicu.

(6) Živnostenský úrad je tiež oprávnený ukladať poriadkové pokuty až do 100 Kč takým spoločenstevným starostom alebo ich námestníkom, ktorí opätovne neposlúchnu úradných príkazov a nariadení im na základe tohoto zákona daných, alebo ktorí sa dopustili hrubého porušenia povinnosti alebo neporiadkov.

(7) Ak vyskytnú sa dokázané nepravidelnosti v pokladničnej správe alebo opätovne vytýkané skutky proti stanovám alebo nepravidelnosti v úradnom konaní, živnostenský úrad môže činnosť spoločenstevného predstavenstva predbežne zastaviť a prípadne, nariadiac zároveň novú voľbu, zbaviť členov spoločenstevného predstavenstva ich funkcií. Odvolanie predstavenstva, proti tomu azda podané, nemá odkladného účinku čo do nariadeného zastavenia činnosti predstavenstva a čo do opatrení v príčine záčiatneho vedenia prác. Nová voľba nech je bez od-

kladu vykonaná, akonáhle rozhodnutie nadobudlo právnej moci.

(⁸) Spory o vnútorných záležitostiach spoločenstva patria výlučne pred administratívne úrady.

(⁹) Usnesenia, riadne učené shromaždením spoločenstva, týkajúce sa takých záležitostí spoločenských, ktoré spoločenstvo podľa zákona je povinné obstarávať, nech sú vykonané na žiadosť predstavenstva od živnostenského úradu.

§ 38.

1. Spoločenstvo prevzalo všetek majetok, patriaci posiaľ Priemyselnému spolku v Trenčíne.

2. Pri čom práva tretích osôb ujmu utrpieť nesmú.

3. Základiny a nadácie sa majú použiť zodpovedne svojmu pôvodnému cieľu.

§ 39.

Ak bolo v smysle §-u 153. živn. zákona rozdelené spoločenstvo, ktorého obvod tvorilo dosiaľ dva alebo viac politických (služnovských) okresov a mesto so sriadeným magistrátom, rozhoduje živnostenský úrad II. stolice zároveň o rozdelení majetku spoločenstva, vypočujúc v tom smere obchodnú a živnostenskú komoru, sriadený azda spoločenský sväz a doterajšie spoločenstvo.

Tieto stanovy boli prijaté na valnom shromaždení spoločenstva v Trenčíne dňa 31. augusta 1925.

Inž. **Gustáv Dohnányi** v. r.,
predseda.

Antonín Trunkát v. r.,
zapisovateľ.

Za zachovanie tohoto dobového dokumentu vďačíme

pánovi Jánovi Pavlovi Gáfovi,

(*1938 - †4.12.2014)

členovi Klubu starých Trenčanov,

môjmu už nežijúcemu priateľovi

a podporovateľovi histórie.

Digitalizácia:

Ing. Vojtech Brabenec

WWW.TRENCAN.6f.sk

A.D.2021